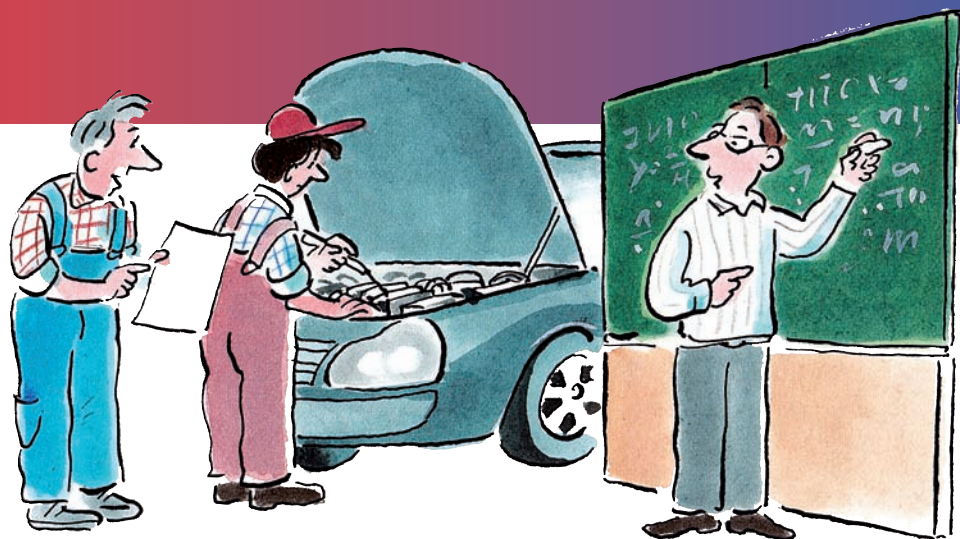

Efektywne kształcenie zawodowe jako ważne zadanie dla organizacji pracowniczych

EUROPEJSKIE CENTRUM
DS. PRACOWNICZYCH

Z uprzejmym wsparciem Unii Europejskiej

Stopka redakcyjna

Wydawca: Europejskie Centrum ds. Pracowniczych, Königswinter
www.eza.org

Autor: Helmut F. Skala

Opracowanie: HellaDesign, Emmendingen

Ilustracje: © Klaus Puth, Mühlheim/Main, www.klausputh.de

Druk: Druckerei Eberwein, Wachtberg-Villip

Stan: Marzec 2016

Treść

1	Przedmowa	4
2	Wstęp	6
3	Praca i zjawisko bezrobocia	10
4	Określenie zadań	14
5	Struktura koordynacji projektów	16
6	Wnioski i postulaty	18
7	Perspektywy	22

1 Przedmowa

Drodzy Czytelnicy,

dramatyczne dane z ostatnich lat dotyczące bezrobocia wśród młodzieży wywołały w wielu krajach europejskich ożywioną dyskusję na temat znaczenia kształcenia zawodowego dla wejścia młodych ludzi na rynek pracy.

Widać coraz wyraźniej, że skuteczne systemy kształcenia zawodowego mogą wnieść istotny wkład do pomyślnego wkroczenia na rynek pracy.

Decydujących jest przy tym wiele czynników: dobre, zrównoważone proporcje pomiędzy teoretycznym i praktycznym przekazywaniem wiedzy są tak samo ważne jak skoncentrowanie na zapotrzebowaniu świata pracy oraz możliwość dostosowania profili zawodowych do nowych, aktualnych okoliczności. Duże znaczenie ma także odpowiednie doksztacanie nauczycieli.

Jedno jest pewne: stworzenie przyszłościowego systemu kształcenia zawodowego jest nie tylko zadaniem rządów, ale może się to udać jedynie wtedy, gdy mocno zaangażowani zostaną partnerzy społeczni. Jest zatem logiczne, że osiem projektów Europejskiego Centrum ds. Pracowniczych (EZA) w 2015 roku dotyczyło zagadnienia efektywnego kształcenia zawodowego jako zadania dla organizacji pracowniczych. Są one odzwierciedleniem debat, które prowadzone są aktualnie na temat kształcenia zawodowego w całej Europie. Dyskusje są dalekie od ukończenia, ponieważ stosowne zmiany potrzebują czasu. Niełatwo jest tak dopasować nowe idee do często już od bardzo dawna istniejących systemów edukacyjnych, aby przyniosły trwałe pozytywne efekty.

Dzięki niniejszej publikacji EZA chciałaby udostępnić nowe pomysły i praktyczne doświadczenia z punktu widzenia pracownika na rzecz udoskonalania kształcenia zawodowego w Europie. Jest to możliwe przede wszystkim dlatego, że Helmut Skala koordynował poszczególne projekty, wspierał je merytorycznie i metodycznie, oceniał wyniki i opracował niniejszy raport końcowy. Do niego kieruję moje specjalne podziękowania.

Chciałabym również podziękować zaangażowanym organizacjom członkowskim EZA za to, że podjęły ten bardzo ważny temat. Komentarze do niniejszego raportu jak również inne sugestie na ten temat są bardzo mile widziane. Nasze dane kontaktowe znajdują Państwo na końcu niniejszej broszury.

Życzę Państwu dobrej lektury!

Sigrid Schraml
Sekretarz Generalna EZA

„Istnieje tylko jedna rzecz, która w dłuższej perspektywie jest droższa od edukacji, brak edukacji.“

John F. Kennedy

2 Wstęp

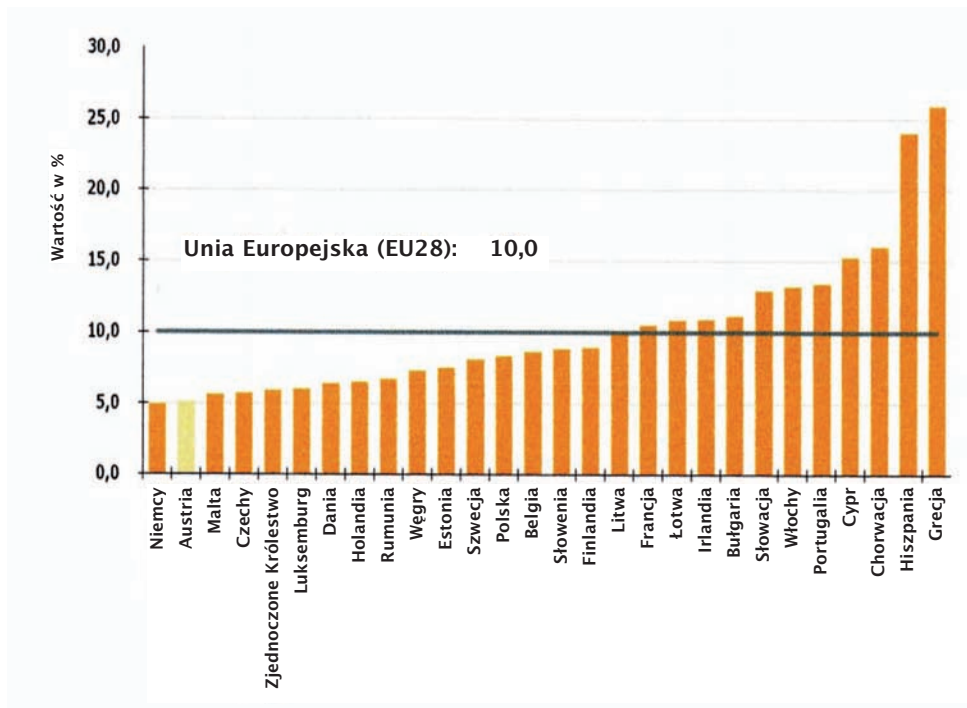
Europejskie Centrum ds. Pracowniczych (EZA) zajęło się w ramach koordynacji projektów tematem „**Efektywne kształcenie zawodowe jako ważne zadanie dla organizacji pracowniczych**“.

W centrum dyskusji znalazło się zasadnicze znaczenie dobrego kształcenia zawodowego będącego przede wszystkim wkładem do poprawy pozycji Europy jako ośrodka gospodarczego oraz do długotrwałej stabilności na rynkach pracy.

Więcej niż wątpliwa jest radykalnie zróżnicowana w Europie sytuacja zatrudnienia i związane z nią bardzo rozbieżne wskaźniki bezrobocia, co wyraźnie pokazuje poniższy wykres.

Przytoczone różnice w poziomie bezrobocia i tym samym podział Europy na dłuższą metę są nie do przyjęcia z punktu widzenia spójności społecznej i pokoju społecznego w Unii Europejskiej. Rozbieżności pomiędzy najniższymi i najwyższymi wartościami sięgające 400% są kluczowym wyzwaniem dla polityki państw członkowskich i Unii Europejskiej.

Stopa bezrobocia skorygowana sezonowo w porównaniu międzynarodowym, październik 2014

Eurostat, stan na 28.11.2014

EZA zamierza aktywnie przyczyniać się do kształtowania konkretnych propozycji rozwiązania tego problemu. Niestety nadal stoimy w obliczu wysoce kontrowersyjnego bezrobocia w wielu krajach europejskich, zwłaszcza wśród młodych ludzi. Najwyższej jakości kształcenie zawodowe może być bardzo skutecznym i zapobiegawczym środkiem przeciwko tej alarmującej i niedopuszczalnej sytuacji.

Tę tematykę zapoczątkowano już w 2013 roku w Berlinie konferencją pod tytułem „Rola partnerów społecznych w skutecznym tworzeniu kształcenia zawodowego w obliczu zwalczania bezrobocia młodzieży i tworzenia zrównoważonych stosunków zatrudnienia w Europie“ i kontynuowano ją w grupie roboczej, w ramach której od 2013 do 2015 roku w Wiedniu, Salonikach i Toledo opracowano odpowiednie propozycje pod hasłem „Kształcenie zawodowe w centrum działania organizacji pracowniczych w obliczu zwalczania bezrobocia młodzieży – potrzeby reform, debaty, perspektywy“.

Było przy tym jasne, że należy na nowo fundamentalnie przemyśleć kształcenie zawodowe w powiązaniu z przewyższaniem wciąż trwającego kryzysu finansowego i gospodarczego i tak powstałego wysokiego bezrobocia młodzieży w wielu krajach Europy.

Również Unia Europejska i OECD poświęciły w ostatnich latach wiele uwagi kształceniu zawodowemu i starają się je wspierać.

Błędem jednak byłoby mieć nadzieję, że dobry system kształcenia zawodowego sam jest w stanie pokonać kryzys ekonomiczny, z jakim mamy obecnie do czynienia w Europie. Dobre kształcenie zawodowe umieszczone w centrum systemów edukacji może jednak przyczynić się do szybszego pokonywania kryzysów gospodarczych a przede wszystkim do poprawy i zabezpieczenia przyszłej konkurencyjności Europy w zglobalizowanej gospodarce.

Polityczne reformy edukacji skutkują jednak dopiero po dłuższym czasie, co wymaga od polityki długoterminowego i trwałego myślenia. Niestety nie wszyscy przywódcy polityczni tak działają.

Ponadto, patrząc całościowo, konieczny jest europejski system gospodarczy, który podąży za modelem eko-społecznej gospodarki rynkowej i zapewni promowanie wartości europejskich.

Podsumowując można stwierdzić, że założenia kształcenia zawodowego w krajach członkowskich UE różnią się bardzo między sobą, a w niektórych krajach zachodzi pilna potrzeba poprawy.

Kształcenie zawodowe jest niestety wciąż w niektórych krajach uważane za kwestię drugorzędną, co z jednej strony prowadzi do niedopasowania umiejętności, a z drugiej strony spycha zbyt wysoko wykwalifikowanych w niepewne stosunki pracy.

Ważne jest zatem, w interesie europejskiej młodzieży, szybkie i konsekwentne wdrożenie przez politycznych decydentów pilnie potrzebnych środków. Dla trwałej poprawy konieczne jest przede wszystkim wspólne działanie partnerów społecznych.

To tu właśnie jest ważne i szerokie pole działania dla organizacji pracowniczych.

3 Praca i zjawisko bezrobocia

Jakkolwiek po upadku żelaznej kurtyny i realnego socjalizmu w komunistycznej części Europy w latach 90-tych sytuacja geopolityczna zmieniła się radykalnie, a wiele milionów Europejczyków może teraz żyć w wolności i demokracji, to jednak kwestia społeczna nie została tym samym rozwiązana, a nastąpił raczej ekstremalny efekt wahadła w polityce gospodarczej.

Kwestia społeczna, przez obecną pozycję monopolistyczną niepo- hamowanego liberalnego myślenia rynkowego niektórych przywódców politycznych w Europie, jest niestety tak samo aktualna jak w przeszłości. Ludzka praca postrzegana jest przy tym jako jeden z czysto ekonomicznych czynników produkcji. Praca jest jednak czymś więcej niż tylko wysokością kosztów, zarówno w makroekonomii, jak również na mikroekonomicznej płaszczyźnie gospodarstw.

Papież Jan Paweł II zaczął swoją encyklikę „*Laborem Exercens*“ następującymi słowami¹:

„Z pracy swojej ma człowiek pożywać chleb codzienny i poprzez pracę ma się przyczyniać do ciągłego rozwoju nauki i techniki, a zwłaszcza do nieustannego podnoszenia poziomu kulturalnego i moralnego społeczeństwa, w którym żyje jako członek braterskiej wspólnoty; praca zaś oznacza każdą działalność, jaką człowiek spełnia, bez względu na jej charakter i okoliczności, to znaczy każdą działalność człowieka, którą za pracę uznać można i uznać należy pośród całego bogactwa czynności, do jakich jest zdolny i dysponowany poprzez samą swoją naturę, poprzez samo człowieczeństwo. Stworzony bowiem na obraz i podobieństwo Boga

1 Castel Gandolfo, 14 września 1981 r.

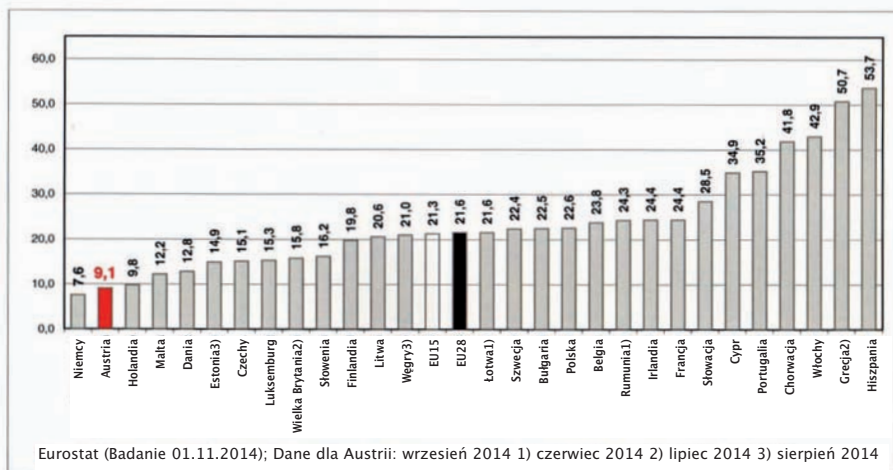
Samego wśród widzialnego wszechświata, ustanowiony, aby ziemię czynić sobie poddaną, jest człowiek przez to samo od początku powołany do pracy. Praca wyróżnia go wśród reszty stworzeń, których działalności związanej z utrzymaniem życia nie można nazywać pracą — tylko człowiek jest do niej zdolny i tylko człowiek ją wykonuje, wypełniając równocześnie pracą swoje bytowanie na ziemi. Tak więc praca nosi na sobie szczególne znamię człowieka i człowieczeństwa, znamię osoby działającej we wspólnocie osób — a znamię to stanowi jej wewnętrzną kwalifikację, konstytuuje niejako samą jej naturę.“

W szczególności obecne wysokie bezrobocie w wielu miejscach Europy oznacza nie tylko nierozwiązany problemem ekonomiczny, ale jest także wielce kontrowersyjnym społeczno-politycznym wyzwaniem. W obliczu dramatycznego bezrobocia młodzieży w wielu regionach Europy mówi się już o „straconym pokoleniu“. Encyklika nawiązuje szczególnie do problemów bezrobocia w jego wielorakich wymiarach.

„Problem bezrobocia staje się problemem szczególnie bolesnym wówczas, gdy zostają nim dotknięci przede wszystkim młodzi, którzy po zdobyciu przygotowania poprzez odpowiednią formację kulturalną, techniczną i zawodową, nie mogą znaleźć zatrudnienia. Ich szczerą wola pracy, ich gotowość podjęcia własnej odpowiedzialności za rozwój ekonomiczny i społeczny społeczeństwa rodzi wówczas przykrą frustrację.“

Niestety bezrobocie wśród młodych ludzi w Europie przedstawia równie dramatyczny obraz jak liczby całkowitego bezrobocia. Z poniższego wykresu można jednak bardzo dobrze wywieść skuteczne założenia rozwiązań.

Stopa bezrobocia młodzieży w porównaniu europejskim Wrzesień 2014

Okazuje się mianowicie, że wszystkie te kraje, które mają najniższe wartości, posiadają tradycyjnie mocno ukształtowaną edukację zawodową. Natomiast te kraje, które nie mają tak silnego sektora kształcenia zawodowego, są w dużo gorszej sytuacji. Także polityka prowadzona przez niektóre kraje za radą OECD², stawiająca przede wszystkim na wysoki odsetek osób z wyższym wykształceniem, prowadzi do wysokich stóp bezrobocia, szczególnie wśród młodych ludzi najczęściej z najwyższej jakości dyplomami akademickimi. Są to co prawda dyplomy na wysokim poziomie, ale nie są one poszukiwane na rynku pracy (na przykład w Polsce, Hiszpanii, Portugalii).

Można z tego wywnioskować, że efektywne kształcenie zawodowe, jego wspieranie, jak też celowe doradztwo zawodowe są skutecz-

² Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Paryż

nymi środkami do prewencji czy też unikania bezrobocia młodzieży i jako takie muszą znaleźć szczególną uwagę organizacji pracowniczych.

W tym sensie jest to dla EZA zadanie i zobowiązanie, ażeby poświęcić się wyczerpująco tej problematyce i nie tylko pokazywać fakty, ale też opracowywać hipotetyczne rozwiązania oraz składać przywódcom politycznym propozycje rozwiązań.

4 Określenie zadań

Nie ulega wątpliwości, że gospodarki narodowe, które dysponują dużym potencjałem tak zwanego kapitału ludzkiego, charakteryzują się zasadniczo większymi wzrostami produktywności niż te z mniejszym potencjałem kapitału ludzkiego. Im wyższe są kwalifikacje osób czynnych zawodowo, tym łatwiej może się dokonać naukowa i technologiczna zmiana oraz tym lepiej może przebiegać rozwój społeczny i gospodarczy.

Dlatego priorytetem organizacji pracowniczych musi być opowiedzenie się za poprawą poziomu edukacji i kompetencji zawodowych.

Zadania tej koordynacji projektów były więc następujące:

1. Podnieść kwestię aktualnego stanu rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, w powiązaniu z obecnymi systemami edukacji.
2. Dokonać porównań pomiędzy różnymi systemami edukacyjnymi przy uwzględnieniu tradycji kulturowych.
3. Pokazać źródła błędów i czynniki sukcesu.
4. Opracować konkretne propozycje poprawy wraz z postulatami podpartymi uzasadnieniami.
5. Pokazać już widoczny postęp w zakresie reform, jeśli jest to możliwe z racji krótkiego okresu obserwacji działań edukacyjnych.

6. Utwierdzić przywódców politycznych w poszczególnych krajach oraz Unię Europejską w przyznawaniu kształceniu zawodowemu dużego znaczenia oraz w zapewnianiu niezbędnych środków.

5 Struktura koordynacji projektów

Przy konstruowaniu programów poszczególnych seminariów zwracano uwagę na to, żeby regionalnie bardzo zróżnicowane sytuacje zostały przedstawione w referatach ekspertów w taki sposób, ażeby były porównywalne. W tym celu zaproszono specjalistów z urzędów, parlamentów, instytucji rynku pracy, edukacji i nauki. Możliwość przedstawienia swojego stanowiska dano także osobom odpowiedzialnym w poszczególnych krajach za europejską i narodową politykę.

Szczególnie ważne były opinie partnerów społecznych, którzy reprezentowani byli poprzez wysokiego szczebla przedstawicieli związków. Korzystano także z ekspertyz niezależnych fundacji.

Podczas seminariów dużo miejsca poświęcono dyskusjom, aby móc wyciągnąć odpowiednie wnioski i konkluzje.

Aby realnemu światu pracy przyznać należne mu miejsce, w niektórych przypadkach zorganizowano wizyty tematyczne w instytucjach edukacyjnych i zakładach pracy.

Za tę wszechstronną organizację poszczególnych wymienionych poniżej seminariów, ich organizatorom należą się najlepsze podziękowania.

Seminaria koordynacji projektów:

1. „Sytuacja młodych ludzi na rynku pracy“, 18–19 kwietnia 2015 roku w Gdańsku/Polska, zorganizowane przez Europejski Dom Spotkań – Fundację Nowy Staw;

2. „Kształcenie zawodowe: wkład w rynek pracy w ramach Europejskiego Dialogu Społecznego“, 7–10 maja 2015 roku w Amarante/Portugalia, zorganizowane przez FIDESTRA (Associação para a Formação, Investigação e Desenvolvimento Social dos Trabalhadores);
3. „Wyzwania systemu dualnego w kształceniu zawodowym“, 28–30 maja 2015 roku w Nasutowie/Polska, zorganizowane przez Europejski Dom Spotkań – Fundację Nowy Staw;
4. „Partnerzy społeczni a realizacja gwarancji dla młodzieży“, 3–4 lipca 2015 roku w Maladze/Hiszpania, zorganizowane przez CEAT (Centro Español para Asuntos de los Trabajadores);
5. „Zmiany strukturalne na rynku pracy: wyzwanie dla systemu edukacji i młodych ludzi“, 6–7 listopada 2015 roku w Otočec/Słowenia, zorganizowane przez ZD NSi (Združenje delavcev Nove Slovenije);
6. „System dualny w kształceniu zawodowym: jak można go z powodzeniem wprowadzić w Europie Środkowo-Wschodniej i jaką rolę mogą odegrać przy tym organizacje pracownicze?“, 11–13 lutego 2016 roku w Pärnu/Estonia, zorganizowane przez ETÖK (Eesti Tööküsimuste Keskus).

6 Wnioski

1. Ważne jest, aby przekonać decydentów politycznych na szczeblu krajowym i europejskim o tym, że polityka edukacyjna, aby mieć trwałe oddziaływanie, musi mieć charakter średnio- i długoterminowy. Działania polityki edukacyjnej wymagają myślenia pokoleń i dla pokoleń. Szkodliwe jest, gdy rządy każdorazowo w następstwie wyborów uchwalają stale nowe przepisy nie czekając na długoterminowe skutki i ich ewaluację.
2. Ustawodawstwo musi stworzyć przestrzeń, aby zapewnić kulturę kształcenia zawodowego subsydiarnie rozwijającą się w wiarygodnym dialogu społecznym.
3. Konieczne jest również, aby przywódcy polityczni udostępniili zasoby niezbędne do wysokiej jakości kształcenia zawodowego.
4. Podmioty prywatne prowadzące instytucje edukacyjne dzielą się na organizacje non-profit i organizacje nastawione na zysk, przy czym edukacja kategorycznie nie może być zdegradowana do roli zwykłego „towaru“.
5. Istotnym jest korzystać z różnorodności regionalnych warunków jako cennego zasobu, a nie osłabiać ją poprzez politykę ujednoczenia.
6. System dualny, który odnosi sukcesy w Niemczech, Austrii i Szwajcarii i który rozwijał się przez pokolenia, jest z pewnością dobrym przykładem, ale nie modelem, który można czy powinno się identycznie przeszczepiać na inne kraje bez uwzględnienia ich historii i politycznych uwarunkowań.

7. Aby urzeczywistnić ambitne środki UE w zakresie kształcenia zawodowego mające na celu zwalczanie bezrobocia młodzieży, konieczne jest skoncentrowanie na praktyce w przedsiębiorstwach i zakładach tak, aby sprostać potrzebom rynku.
8. Należy przy tym zwrócić uwagę nie tylko na zdolność młodzieży do zatrudnienia jako pracownicy, ale także na ducha innowacyjności młodych ludzi, aby mogli oni wnieść swój wkład jako osobowości przedsiębiorcze. Nie może się to jednak odbywać w formie niepewnej pozornej samodzielnej działalności gospodarczej.
9. Dynamika ekonomiczna zmusza do stałej zmiany kwalifikacji zawodowych, która jednak nie może priorytetowo prowadzić do ogólnej akademizacji wykształcenia.
10. Należy także walczyć z nadal istniejącą w wielu krajach stygmatyzacją kształcenia zawodowego jako drugorzędnej ścieżki. Kształcenie zawodowe i kwalifikacje zawodowe muszą uchodzić za równorzędne z edukacją ogólną. Tam, gdzie tak nie jest, mamy do czynienia z wysokimi liczbami bezrobotnych z dyplomami akademickimi i jednocześnie z brakiem innowacyjnie wyszkolonych specjalistów do technologicznej i ekonomicznej praktyki.
11. Dla nauczycieli kształcenia zawodowego i tych, którzy do tej pracy się przygotowują, powinno organizować się więcej wizyt w przedsiębiorstwach, aby pogłębiać nastawienie praktyczne oraz poznawać mechanizmy gospodarczego i technicznego zarządzania firmą. Wielu nauczycieli tylko częściowo posiada aktualną wiedzę o tym, jak funkcjonują nowoczesne przedsiębiorstwa.

12. Należy coraz częściej organizować praktyczne projekty w celu lepszego poznania i zrozumienia pomiędzy szkołami zawodowymi a przedsiębiorstwami, aby w ten sposób pogłębiać współpracę. Takie współdziałanie to cenny wkład do zapewnienia tej wiedzy oraz tych umiejętności i kompetencji uczniów, na które istnieje zapotrzebowanie na rynku pracy.
13. Kompetencje społeczne i osobiste uczniów w szkołach zawodowych muszą zostać zahartowane w realnym świecie, na przykład poprzez praktykę lub pracę w przedsiębiorstwie.
14. Zgodnie z zasadą, że ukończenie żadnego etapu edukacji nie może być metą, ale powinno otwierać możliwości dalszego kształcenia, ogromne znaczenie przypisuje się otwartości w kształtowaniu edukacji i procesu uzyskiwania zawodu. To również wzmacnia pozytywny wizerunek kształcenia zawodowego.
15. Duże znaczenie ma rekrutacja nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów w przedsiębiorstwach. Ich kształcenie i doszkalanie można zorganizować „wielowartościowo“, co oznacza kształcenie z jednej strony jako specjalistów w obszarze ich zawodu, a z drugiej strony jako pedagogów. Dzięki temu umożliwi im się pracę zarówno w szkołach jak i w praktyce zawodowej w ich dziedzinie i rozpocznie satysfakcjonującą wymianę między tymi dwoma dziedzinami działalności.
16. Europejskiej młodzieży należy zapewnić profesjonalne poradnictwo zawodowe oraz doradztwo towarzyszące w trakcie kształcenia zawodowego.
17. Szczególną uwagę należy poświęcić młodzieży, która startuje z pozycji NEETs (Not in Education, Employment or Training), oraz

młodym ludziom ze środowisk imigranckich. Jest to istotne zwłaszcza w kontekście obecnej sytuacji napływu uchodźców.

18. Wreszcie, nie wolno nam, jako przedstawicielom pracowników, nigdy zapomnieć, że edukacja to znacznie więcej niż przekazywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji. Ma ona także przekazywać systemy wartości. Dlatego w każdej formie kształcenia zawodowego należy dużo miejsca poświęcić etyce biznesu.

7 Perspektywy

Cykl seminariów wyszedł oczywiście poza zwykłą diagnozę deficytów i porównanie sytuacji na rynku pracy młodzieży europejskiej. Wyciągnięto także odpowiednie wnioski i opracowano konkretne propozycje.

Wymaga się w szczególności od polityki wprowadzenia w życie zmiany paradygmatu, a mianowicie odwrócenia się od dążenia do krótkoterminowych i przez to szybko widocznych efektów na rzecz długoterminowo perspektywicznych i całkiem nowych obszarów zawodowych, na które będzie w przyszłości zapotrzebowanie na rynku pracy. Szczególną uwagę należy, na przykład, skierować na tak zwane „zielone“ miejsca pracy, które mają szczególne znaczenie w eko-społecznej gospodarce rynkowej. Podobnie odpowiednio uwzględniona musi być zarysowująca się fundamentalna zmiana obszarów zawodowych dokonująca się poprzez szybko postępującą cyfryzację i robotykę nie tylko w sektorze produkcji ale także w wielu dziedzinach sektora usług.

Ponadto, świat pracy, poprzez innowacje techniczne i naukowe, podlega coraz szybszej ogólnej presji zmiany, która stale przemienia zarówno świat pracy jak i kształcenie zawodowe. To pociągnie za sobą całkiem nowe formy pracy i zawody, które należy krytycznie analizować i obserwować z punktu widzenia organizacji pracowniczych.

Innym ważnym aspektem jest zapewnienie jakości kształcenia zawodowego w całej Europie, ponieważ jest ona podstawą instrumentów porównawczych, takich jak Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK), Krajowe Ramy Kwalifikacji (KRK), EUROPASS³ i inne, a w kon-

³ EUROPASS CV to europejski znormalizowany szablon w 27 językach, który sprawia, że wykształcenie, doświadczenie zawodowe i umiejętności są zrozumiałe w kontekście międzynarodowym.

sekwencji również podstawą do wzajemnego uznawania dyplomów i uprawnień do wykonywania zawodów.

To uznawanie może mieć decydujący wpływ na pozytywną mobilność na europejskim rynku pracy. Mogłoby być także ważnym elementem integracji europejskiej, zwłaszcza w okresie, w którym siły odśrodkowe stają się niestety coraz bardziej zauważalne.

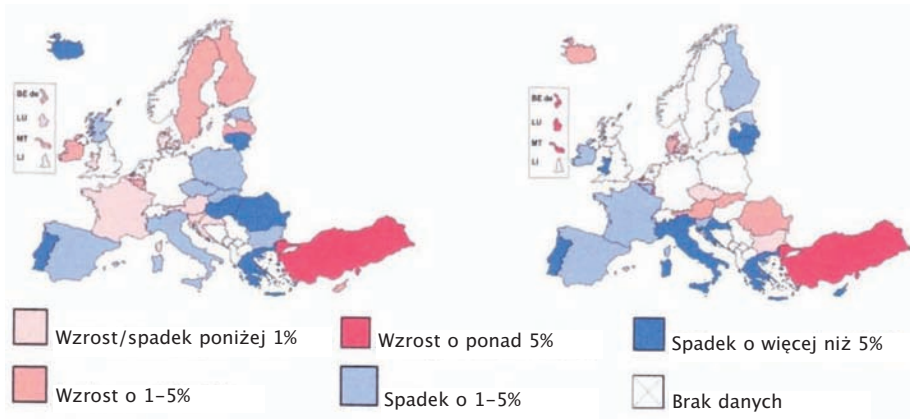
Równie ważna jest dyskusja na temat rekrutacji, wykształcenia i doszkalania nauczycieli kształcenia zawodowego jak również instruktorów zawodowych. Jest to szczególnie istotne w świetle obecnego ruchu migracyjnego licznych młodych ludzi, których należy odpowiednio zintegrować poprzez edukację.

Statystyka na poniższej grafice nr 1 pokazuje niestety, że inwestycje w edukację w Europie nie rosną, ale są raczej w stagnacji.

Grafika nr 1: Zmiany wydatków na edukację na wszystkich poziomach kształcenia⁴, 2010–2012

Rok 2011 w porównaniu do roku 2010

Rok 2012 w porównaniu do roku 2011

Źródło: Eurydice; Komunikat prasowy Komisji Europejskiej – Wydatki państw członkowskich na edukację pod presją.⁴

4 Dane na grafice nr 1 podane są w „cenach stałych” uwzględniających różne stopy inflacji.

Należy zatem w przyszłości motywować przede wszystkim przywódców politycznych na poziomie europejskim oraz w poszczególnych krajach do rozpoczęcia skutecznej kampanii edukacyjnej. Do tego niezbędna jest jednak strategia nastawiona na inwestowanie w edukację a nie wykorzystywanie tej właśnie dziedziny do konsolidacji budżetu.

Przyszłe priorytety powinny również uwzględniać kontrolę skuteczności europejskich i krajowych środków wsparcia. Nie wystarczy czysto formalna kontrola dotacji pod względem jej wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem i zgodności z wytycznymi budżetowymi. Trzeba raczej analizować konkretnie i w oparciu o fakty, jaki realnie mają te środki pozytywny wpływ na zatrudnienie, zwłaszcza młodzieży. Przy tym również należy skupiać się raczej na długoterminowych aspektach.

Wyniki tego stałego monitoringu powinny być podstawą do podejmowania decyzji dotyczących zarządzania zasobami.

Podobnie wprowadzone już w życie w niektórych krajach reformy, które niejednokrotnie są na właściwej drodze i odnoszą sukcesy, powinny w kolejnych cyklach seminariów zostać odpowiednio ocenione, a ich pozytywne założenia powinny być wzmocnione poprzez kolejne propozycje.